

नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. २०७६/०८०

(२०७६ असार ८ गते)

मध्यविन्दु नगरपालिका

नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)

गण्डकी प्रदेश

मध्यविन्दु नगरपालिकाको आ.व २०७९/०८० को
नीति तथा कार्यक्रम

नगर-उपप्रमुख ज्यू,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,
राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सञ्चारकर्मी, सुरक्षाकर्मी, लगायत उपस्थित महानुभाव
एवं सम्पूर्ण नगरवासीहरु,

नेपाली जनताको लामो त्याग, बलिदान र संघर्षको माध्यमबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा आधारित मध्यविन्दु नगर सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु ।

जनताका विभिन्न आन्दोलनहरुको परिणाम स्वरूप प्राप्त नेपालको संविधानले शासकीय सत्तालाई तल्लो तह सम्म पुऱ्याएर प्रत्येक नागरिकलाई स्वशासन र सह-शासनको अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । अहिले स्थानिय सरकारहरु सोही अधिकारको प्रयोगलाई उच्चतम विन्दुमा पुऱ्याउन तल्लीन छन् । नागरिकका अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न अघि बढिरहेको यस अवसरमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिका लागि भएका सबै आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन अर्पण गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु। शहिद, बेपत्ता तथा घाइते परिवारप्रति सम्मान सहित घाइतेको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । यसैगरी राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनको नेतृत्व गर्नु हुने सम्पूर्ण अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु। उहाँहरुले पुऱ्याउनु भएको अमूल्य योगदानको स्मरण गर्न चाहान्छु ।

नेपालको संविधान जारी भएपछि २०७९ बैशाख ३० गते भएको दोस्रो पटकको स्थानीय तह निर्वाचनबाट मध्यविन्दु नगरवासीले हामीलाई विश्वास गरी अमूल्य मत प्रदान गरी विजयी बनाउनु भएकोमा हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै सबै नगरवासीलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

गणतन्त्र स्थापना पछिको पहिलो स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्यकाल पुरा गरी बिदाई भएको छ भने हामी नयाँ सरकारको रुपमा मध्यविन्दु नगरपालिकाको नेतृत्वमा आएका छौं । जन अनुमोदित भई राष्ट्रिय स्वाधिनता, लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, सुशासन र दीगो शान्तिसंगै यस नगरको विकास र समृद्धिका लागि मध्यविन्दु नगरपालिकाको ऐतिहासिक नगर सभामा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउंदा हामी गौरव महसुस गरेका छौं ।

साविकको पञ्चायती संरचना देखि गाउँ विकास समिति हुँदै मध्यविन्दु नगरपालिका निर्माण सम्म आईपुग्दा आआफ्नो स्थानबाट अहम् भूमिका निर्वाह गर्ने यहाँका पूर्व जनप्रतिनिधिहरु, राजनैतिक दलका नेतृत्व, समाजसेवी वृद्धिजीविहरु, समुदायमा आधारित संघ संस्थाहरु, नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारी, नेपाल सरकार, संबद्ध निकाय लगायत सम्पूर्ण नगरवासी महानुभावहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

दक्षिणमा नारायणी नदी देखि उत्तरमा चुरे र महाभारत पहाड सम्म फैलिएको यस मध्यविन्दु नगरपालिका, विविधतायुक्त भूगोल, हावापानी, भाषा कला, साहित्य, संस्कृति, धार्मिक सहिष्णुता र सभ्यताको संगम स्थलको रुपमा रहेको छ । प्राकृतिक स्रोत र साधनले भरिपूर्ण, सम्भावना युक्त मध्यविन्दु नगरपालिकालाई समग्र नगरको अल्पकालिन र दीर्घकालिन योजना, समृद्ध मध्यविन्दु, गौरवान्वित नगरवासी निर्माणको हाम्रो परिकल्पना पुरा गर्न कुनै कसर बाँकी राखिने छैन ।

दक्षिणमा रहेको नारायणी नदी, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ति क्षेत्र, उत्तरमा अवस्थित चुरे र महाभारत पहाड, बीचमा रहेको समथर भूभाग हाम्रा लागि सम्भावना हुन । मध्यविन्दु नगरपालिकाको चोरमारालाई शैक्षिक

तथा प्रशासनिक केन्द्र, अरुणखोलालाई व्यापारिक केन्द्र, कोल्हुवालाई कृषि तथा पर्यटकीय केन्द्र र मध्यविन्दु-१३ र १४ लाई Eco Village र जडिवुटी उत्पादन केन्द्रको रुपमा विकास गर्दै नगरका सबै वडालाई समृद्ध बनाउने योजना यस नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएको छ । शहरी विकासको सन्दर्भमा मध्यविन्दु नगरपालिकाको ७, ८ र १० नं. वडालाई व्यवस्थित शहर र अन्य सबै वडामा एकिकृत नमुना बस्ती निर्माण गर्ने योजना हामीले लिएका छौं । मध्यविन्दु नगर अस्पताल, नगर शैक्षिक सुधार कार्यक्रम, गिरुवारी र अरुणखोलामा तटबन्ध सहितको करिडोर निर्माण, समुदाय स्तरमा होमस्टे सञ्चालन, चोरमारामा कृषि उपज तथा संकलन केन्द्र, कोल्हुवामा शित भण्डार, नगर केन्द्र देखि वडा केन्द्र सम्म पक्की सडक, सामुदायिक वन समृद्धिको साभेदार, मध्यविन्दु-११ मा आधुनिक फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्र, नगर सांस्कृतिक कला केन्द्र लगायतका कार्यक्रम समृद्ध मध्यविन्दु, गौरवान्वित नगरबासी निर्माणको द्वार हुन ।

विगतमा कोभिड-१९ बाट प्रभावित बनेको विकास निर्माण र समृद्धिको यात्रा क्रमशः लयमा आउदै गर्दा पछिल्लो समयमा विकसित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक, सामाजिक र राजनितिक घटनाक्रमले हामीलाई केही चुनौती अवश्य थपेको छ । तथापि सीमित स्रोत र साधनका बीच हामीले हाम्रो मध्यविन्दु नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि देखेका सपनाहरु पुरा गर्ने आधार तय गर्ने वर्षको रुपमा आ.व. २०७९/०८० लाई लिएका छौं । विगतको वर्षमा संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम भन्दा यस पटकको अनुदान रकम न्यून छ । तथापी सीमित स्रोत र साधानका बीच नगरको आन्तरिक श्रोतको पहिचान र अधिकतम परिचालन गर्ने स्पष्ट योजना सहित यस वर्ष बजेटको आकार केही बढाईएको छ । हामीलाई थाहा छ, नगरबासी र निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको अपेक्षा धेरै छ । यस पटक हामीले वितरणमुखी भन्दा नजितामुखी बजेट निर्माण गरी नगर गौरवको

आयोजना र समृद्ध वडा निर्माणको लागि आधार तय गर्ने वर्षको रुपमा योजना निर्माण गरेका छौं ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,

संघीयता कार्यान्वयनसँगै स्थानीय तहहरुको स्थापना पश्चात पहिलो जनप्रतिनिधिहरु मार्फत विगत पाँच वर्षमा भएका असल अभ्यासहरुलाई निरन्तरता दिदै संघ तथा प्रदेश सरकारका नीतिहरुको अबलम्बन गर्दै नगरको विद्यमान श्रोत र साधनको उपलब्धता लाई मध्यनजर गर्दै नगरबासी, राजनीतिक दल र सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त सुझावको आधारमा तयार गरिएको आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

कृषि तथा पशुपंक्षी विकास

- कृषिमा यान्त्रिकरण गर्दै निर्वाहमुखी कृषिबाट व्यवसायिक कृषि गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कृषि पकेट तथा जोन कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ । एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि प्रदेश तथा संघ सरकारका कार्यक्रमसँग समन्वय गरिनेछ ।
- चोरमारामा निर्माणधिन कृषि उपज तथा संकलन केन्द्र, कोल्हुवामा प्रस्तावित शित भण्डार तथा वडाहरूमा रहेका संकलन केन्द्र निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्दै संयोजन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- कृषि उत्पादनका लागि कृषक समूह तथा सहकारीलाई जैविक मल उत्पादनमा ५० प्रतिशत अनुदान तथा माटो परीक्षण र कृषि चुन निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ । बीउ, बिजन, कृषि यान्त्रिकरणमा ५० प्रतिशत अनुदानको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बिषादी न्यूनिकरण अभियान सञ्चालन गर्दै अर्गानिक तरकारी तथा खाद्यबाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- खाद्यान्न बाली बीउमा अत्मनिर्भर नगर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जसका लागि बीउ बिजन उत्पादन प्रशोधन तथा भण्डारण गर्ने कृषक समूह तथा सहकारीलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै बजारीकरणका लागि आवश्यक सहजीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कृषि योग्य जमिनको संरक्षण तथा उत्पादन बढाउने उद्देश्यले कृषियोग्य जमीनलाई खण्डीकरण गरी प्लटिङ गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । कृषकहरूसँग छरिएर रहेका जग्गाहरूलाई चक्लाबन्दी गरि यस नगर भित्रका बाभ्रो खेती योग्य जमिनमा फलफूल बगैँचा तथा अन्य उत्पादनमूलक कृषि कार्यमा प्रयोगमा ल्याउन प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- पोषण सुरक्षा र संवेदनशिलतालाई मध्यनजर गर्दै एक घर एक करेसाबारी नीति अबलम्बन गरिनेछ । करेसाबारी निर्माणको लागि आवश्यक बीउ बिजन नगरपालिकाबाट निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ । यस क्षेत्रका स्थानीय जातका बालिहरूको पकेट क्षेत्र (उदाहारणको लागि वडा नं. १३ र १४ लगायतका पहाडी भूभागमा कोदो, पिडालु र आलु आदिको) स्थापना गरी खाद्य सुरक्षामा थप टेवा पुऱ्याउने तथा गरिबी निवारणको अस्त्रका रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अपनाईने छ ।
- कृषि क्षेत्रमा प्रगतिको आधार, हरेक नगरबासी कृषि प्राविधिक जिम्मेवार भन्ने नाराका साथ यस नगरपालिका भित्र रहेका कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूको प्रोफाईल तयार गरी कृषकहरूलाई नजिकको कृषि प्राविधिक संग जोड्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- हरेक वडामा २-२ जना अनुभवी कृषकहरूलाई पशुपंक्षी तथा बालीनाली र आधुनिक कृषि व्यवस्थापनको प्रशिक्षण दिएर स्रोत व्यक्तिको रूपमा जनशक्ति तयार गरिनेछ ।
- प्रदेश तथा संघिय सरकार संगको सहकार्यमा प्राकृतिक प्रकोप तथा विभिन्न कारणबाट हुने नोक्सानीको क्षतिपूर्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कृषिमा सहूलियत पूर्ण व्याजदरको सुविधाका लागि बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरू संग नगरपालिकाको तर्फबाट सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ ।
- तरकारी तथा फलफुल पकेट क्षेत्रमा उत्पादनको बजारीकरणको लागि कृषकबाट संकलन केन्द्रसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि जोन क्षेत्रमा कृषि समूह तथा सहकारीलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा ट्याक्टर उपलब्ध गराईने छ ।
- बिमा प्रदायक कम्पनीसंगको सहकार्यमा कृषि तथा पशुपंक्षी बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

- नगरपालिकाले दुग्ध उत्पादनमा दिदै आएको अनुदानमा शतप्रतिशत रकम बृद्धि गरी प्रति लिटर दुई रुपैयाँ अनुदान प्रदान गरिने छ ।
- नगरपालिकामा रहेका दुग्ध संकलन केन्द्र तथा सहकारीहरुको स्तर उन्नतिमा आवश्यक सहयोग गर्दै नियमित भुक्तानीको वातावरण तयार गरिने छ ।
- स्वास्थ्य पशु पालन र स्वास्थ्यकर पशुजन्य उत्पादनमा जोड दिईनेछ । पशु खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै पशुहरुमा लाग्ने विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरु नियन्त्रण तथा उन्मुलन कार्य नियमित रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- मानिसबाट पशुमा र पशुबाट मानिसमा सर्ने रेविज तथा जुनोटिक रोग सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गरिने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रका विभिन्न सडकहरुमा हुने छाडा चौपायाहरुको दिगो व्यवस्थापनको लागि सो संग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूसंग आवश्यक सहकार्य गरिनेछ । साथै विभिन्न कारणले मृत्यु हुने छाडा चौपायाहरुको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- पशु सेवा शाखाबाट सञ्चालित पशुपंक्षी ल्याव सेवालाई थप प्रभावकारी बनाईने छ ।
- बाखा पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई पशुसेवा विज्ञ केन्द्रको सहकार्यमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- घाँसमा आधारित पशुपालनमा जोड दिन उन्नत घाँसको बीउ वितरण गरिनेछ ।
- नश्ल सुधार तथा कृत्रिम गर्भाधान सेवामार्फत उन्नत नश्लका बाच्छी तथा पाडी उत्पादनमा बृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा निःशुल्क एकीकृत पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

- चोरमारा र अरुणखोलामा व्यवस्थित पशु बधशाला निर्माण गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि मध्यविन्दु कृषि तथा पशुपंक्षी प्रदर्शनी मेला आयोजना गरिनेछ ।
- कृषकहरूको व्यावसायिक वर्गीकरण (व्यवसायी र नमुना व्यवसायी) गरी अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कृषक, समुह तथा सहकारीलाई अनुभव तथा सिकाइ आदान-प्रदानको लागि कृषि भ्रमण कार्यक्रम गरिनेछ ।
- वार्षिक दश हजार लिटर भन्दा बढी दुग्ध उत्पादन गर्ने कृषकलाई गोवरग्यास निर्माणमा अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षी प्रचार प्रसार कार्यक्रम मार्फत नगर भित्रका उत्कृष्ट कृषक, समूह, सहकारीको प्रवर्द्धनसँगै सञ्चार माध्यममार्फत कृषि र पशुपंक्षी सम्बन्धि चेतना मुलक सामग्री प्रसारण गरिनेछ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु, पर्यटन विकास

- मध्यविन्दु नगरपालिकाको नारायणी तटीय क्षेत्र र मध्यविन्दु-१३ र १४ लाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ । साथै मध्यविन्दु-१३ मैनाघाटको वरपिपल चौतारीमा पार्क सहितको पिकनिक स्थल निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- मध्यविन्दु-१४ मा नगरपालिकाको पहिचान भल्कनेगरी Eco village in Rural area of Madhyabindu को अवधारणा अनुरूप त्यस क्षेत्रका नागरिकहरूलाई रोजगारी सिर्जना गरी आयआर्जन र जीवनस्तर उकास्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

- मध्यविन्दु-२, ३ र ६ मा थारु होमस्टे, मध्यविन्दु-१४ मा मगर होमस्टे, मध्यविन्दु-१५ मा कुमाल होमस्टे सञ्चालनका लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ । साथै नगरको अन्य क्षेत्रमा धार्मिक तथा सांस्कृतिक पहिचान सहितको होमस्टे निर्माणका लागि आधारभूत तालिम सञ्चालन गरी दर्ता प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- नगरभित्रका सबै धर्म, जातजाति, समुदायको भेषभुषा र सांस्कृतिक पहिचान तथा कला संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने छ ।
- मध्यविन्दु-१३ र १४ मा व्यवसायिक प्याराग्लाइडिङ्ग सञ्चालनको लागि निजी क्षेत्रलाई लगानीको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको विभिन्न स्थानमा निर्माणाधिन पार्कको स्तरोन्नति र सम्भाव्य स्थानमा पार्क निर्माण गर्दै आन्तरिक पर्यटक आकर्षित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको पहाडी क्षेत्रमा पदमार्ग विकासको लागि आवश्यक नीति लिईनेछ ।
- चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा जंगल सफारी सञ्चालन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रस्तावित मध्यविन्दु स्तम्भ तथा पार्क निर्माणको लागि प्रदेश र संघ सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
- आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षित गर्न नगरपालिका भित्र ठुला तथा मझौला लगानीका होटल, रिसोर्टहरू तथा व्यवसायहरू सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- नगरभित्रका स्थानीय उत्पादन प्रवर्द्धन गरी नगरपालिकाको आफ्नो ब्रान्ड निर्माण गरी कोसेली घरमार्फत बिक्री गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरू, उद्योग तथा व्यवसाय विकास

- मध्यविन्दु नगरपालिकाभित्र व्यवसाय सञ्चालनको लागि लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिनेछ । साथै नगर उद्योग ग्राम स्थापनाको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- स्थानीय स्रोत र साधन, सीप, प्रविधि र श्रममा आधारित उद्यम प्रवर्द्धन गरिनेछ । साथै लघु तथा घरेलु उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रम मार्फत श्रमिक, किसान, गरीब तथा विपन्न वर्ग, युवा तथा महिलालाई सिपमुलक तालिम मार्फत उद्यम सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- परम्परागत प्रविधिलाई संरक्षण गर्दै आधुनिकीकरणमा जोड दिईने छ । परम्परागत सिप र प्रविधिलाई संरक्षण गर्न विषेश प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- निजी सार्वजनिक साभेदारी कार्यक्रमहरूको लागि क्षेत्रहरूको पहिचान गरी उद्योगहरू स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- उपभोक्ता हकहितको संरक्षण गर्न तथा कालोबजारी एवम् अस्वस्थ प्रतिस्पर्धालाई निरुत्साहित गर्दै स्वस्थ तथा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, वितरण, बजारीकरण एवम् उपभोग लाई सुनिश्चित गर्न नियमित बजार अनुगमन तथा नियमन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।

श्रम, रोजगार तथा गरिवी निवारण

- नगरपालिकाभित्र रहेका बेराजेगारहरूको तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखीकरण गरी श्रममा आधारित काममा परिचालन गरिनेछ ।
- दक्ष तथा युवा जनशक्ति विदेश पलायन हुने कार्यलाई रोक्न स्थानीय स्तरमा विभिन्न सिपमुलक उद्यमशिलता तालिम सञ्चालन गरी रोजगारीको सृजनालाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

- विदेशको अनुभव स्वदेशमा पौरख अभियान मार्फत बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई स्वदेशमै लगानी र उद्यम सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- श्रमिकहरूको समाजिक सुरक्षा, सिप र दक्षताको उचित ज्याला निर्धारण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । रोजगार सेवाकेन्द्रमा आवद्ध श्रमिकहरूको दर्ता अभिलेखिकरण गरी परिचयपत्र प्रदान गरिने छ ।
- समान कामको समान ज्याला कार्यान्वयनका लागि नियमित अनुगमन र आवश्यक समन्वय तथा निर्देशन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका रोजगारदाताहरूको विवरण तयार गरी आवश्यक श्रमिक संख्याको एकिन गरी रोजगारीको लागि सिप तालिम प्रदान गरी आवश्यकता अनुसार श्रमिकलाई रोजगारीमा संलग्न गराइनेछ ।
- नगरपालिकाभित्रका रोजगारदाता संस्थामा क्षमताका आधारमा नगरपालिकाभित्रकै नागरिकलाई प्राथमिकता दिइने नीति लिईनेछ ।
- सिपलाई श्रम, श्रमलाई रोजगारी, रोजगारीलाई उत्पादन र बजारसँग जोड्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारको माग अनुरूपका सिपमुलक तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी रोजगारी सृजना मार्फत सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछाडि परेका समुदाय, बेरोगार युवा, दलित, आदिबासी, जनजाति, महिलाहरूको आर्थिक सामाजिक अवस्थामा रूपान्तरण गरी गरिवी निवारणका कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- बैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित गर्न सिपमुलक तालिम सञ्चालन तथा सुरक्षित आप्रवासन परियोजनासँग आवश्यक साभेदारी गरिनेछ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाभित्र सञ्चालन गर्न सकिने उद्यमशीलतासँग सम्बन्धित उद्योगहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरि नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा स्थानीय सामाग्रिको प्रयोग गरि लघु, घरेलु तथा हस्तकलाका उद्योगहरू सञ्चालनको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- नगरपालिकाभित्र बसोबास गर्ने गरिव तथा विपन्न परिवारको तथ्यांक संकलन गरी आयआर्जनसँग जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) मार्फत उद्यम विकास तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सामुदायिक वनहरूले गरिवी निवारणमा विनियोजन गर्ने रकमलाई उद्यम र रोजगारसँग जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।

सहकारी

- सहकारीहरूको संस्थागत सुशासनलाई प्रवर्द्धन गर्न नियमित अनुगमन, क्षमता विकास, कार्यक्षेत्र विस्तार, एकिकरण जस्ता नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- सहकारी मार्फत उद्यमशिलता एवम् रोजगारी सृजना मार्फत गरिवी निवारण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- एक वडा एक सहकारीको नीति अवलम्बन गर्दै सबै नगरबासीलाई सहकारीमा आवद्ध हुन प्रेरित गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमन गरिनेछ । निस्कृत्य एवं नियम विपरित सञ्चालनमा रहेको सहकारीलाई कारवाही गरिनेछ भने उत्कृष्ट कार्य गर्ने सहकारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- नगर भित्र कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाहरूलाई सहकारी विभागले तयार गरेको एकिकृत सुचना प्रणाली **COPOMIS ID** वितरण गरी आ.व. ०७९/०८० को शुरुवात साउन देखि सबै सहकारी संस्थाहरूलाई सुचना प्रणालीमा आवद्ध बनाईने छ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरू मध्ये उत्पादनमूलक सहकारीका सदस्यहरूलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा ऋण प्रदान गरी आत्म

निर्भर हुने व्यवस्था मिलाईनेछ, एक सहकारी एक उत्पादनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- महिला सहकारी स्थापना तथा सञ्चालनमा विशेष प्रोत्साहन गरिने छ ।
- दुःखमा साथी सहकारी कार्यक्रम मार्फत अति विपन्न परिवारका लागि सहूलियत पूर्ण र सरलीकृत ऋण प्रवाह नीति अवलम्बन गरिने छ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु, सिँचाई

- खेतबारी सारा ; सिँचाईले हराभरा कार्यक्रम अन्तर्गत नगरपालिकाको कृषि उत्पादन क्षेत्रमा सिँचाई बाँध, सिँचाई नहर र सिँचाई बोरिङ्ग स्थापना, मर्मत तथा सञ्चालन गरिनेछ । साथै क्रमिक रूपमा **स्याउला मुक्त बाँध अभियान** सञ्चालन गरिँदै लगिनेछ ।
- सिँचाई बाँध, नहर र बोरिङ्गको सम्भावना नभएको स्थानमा वाटर हार्भेस्टिङ्ग (पलाष्टिक पोखरी निर्माण) तथा लिफ्टिङ्ग सिँचाईको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- प्रस्तावित ठुला सिँचाई आयोजनाहरूको **DPR** तयार गरी प्रदेश र संघीय सरकारको सहकार्यमा निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

सार्वजनिक निजी साभेदारी तथा गैरसरकारी संस्था

- देश निर्माणमा हाम्रो सहभागिता र जिम्मेवारी एवं साभेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत गैर सरकारी संस्थाहरूले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नगरपालिकासंग समन्वय गरी आगामी वर्षको कार्यक्रम नगरपालिकामा स्वीकृत गराई तोकेको क्षेत्रमा गर्ने तथा संस्थाको वार्षिक प्रगति विवरण नगरपालिकामा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै संभाव्यताका

आधारमा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूसंग साभेदारी तथा सहकार्य गरिनेछ ।

- नगरपालिका भित्र स्थापना भएका र नगरपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाएका सार्वजनिक तथा गैरसरकारी संस्थाहरू अनिवार्य रूपमा नगरपालिकामा सूचिकृत हुनुपर्नेछ । यसरी सूचिकृत भएका संस्थाहरूको एकीकृत संस्थागत तथ्याङ्क अभिलेखिकरण गरिनेछ ।
- जनचेतना, तालिम, अभिमुखिकरण, सशक्तिकरण जस्ता कार्यक्रमहरूमा नगरपालिकामा सूचिकृत सामाजिक तथा गैरसरकारी संघसंस्थासँग सहकार्य तथा साभेदारी गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा कार्यगर्ने संघसंस्थाहरूले पेश गरेको प्रतिवेदन र प्राप्त उपलब्धीको आधारमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने संघसंस्थाहरूलाई सम्मान गर्ने नीति लिईनेछ ।

सामाजिक विकास

शिक्षा :

- नगरपालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा वृहत्तर सुधारको लागि नगर शैक्षिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि स्रोत शिक्षक (Resource Teacher) को व्यवस्था गरिनेछ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ मा व्यवस्था भए बमोजिम निर्माण गरिएको स्थानीय पाठ्यक्रम “हाम्रो मध्यविन्दु” लाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन पाठ्यक्रमको आधारमा पाठ्यपुस्तक तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- कक्षा १-५ सम्म अध्ययन गर्ने सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई सबै किसिमका पाठ्यपुस्तकहरू निःशुल्क उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- पूर्व प्राथमिक उमेर समूहका सबै अवस्थाका बालबालिकाको प्रारम्भिक बालशिक्षामा समतामुलक पहुँच सुनिश्चित गर्न बालविकास केन्द्रको कक्षा व्यवस्थापनमा सुधार गर्दै बालविकास केन्द्रका सहजकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षाको सुनिश्चितता गर्न विद्यालय उमेर समूहका सबै किसिमका बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा भर्ना गरी टिकाइराख्न दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, छात्रा सेनेटरी प्याड, भोला सहित स्टेशनरी वितरण जस्ता कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयहरूमा उपयुक्त बालमैत्री शैक्षिक वातावरण निर्माण गरी गुणस्तरीय शिक्षा उपलब्ध गराउन, कक्षाकोठा निर्माण, मर्मत, फर्निचर, घेराबार, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला, छात्रा विश्राम कक्ष, सूचना प्रविधि जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूमा इ-लाइब्रेरीको व्यवस्था मिलाइने नीति लिइनेछ ।
- शिक्षकहरूको कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि गर्दै शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न पुनर्ताजगी तालिम, विषय शिक्षक, समूहहरूको कार्यशाला, विज्ञ शिक्षकलाई सुपरीवेक्षकको रूपमा परिचालन गरी प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइने छ ।
- सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको अनुगमन, सुपरीवेक्षण र मूल्यांकन प्रणालीलाई सुदृढ गर्दै नतिजामा आधारित शिक्षक, विद्यार्थी, विद्यालय तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई पुरस्कृत गर्नुका साथै स्वदेश तथा विदेशमा अध्ययन अवलोकन भ्रमणको अवसर उपलब्ध गराइनेछ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको शैक्षिक उपलब्धीलाई अभिवृद्धि गर्न मूल्यांकन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन सामुदायिक तथा

संस्थागत विद्यालयहरूको पाठ्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरूपता ल्याउने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा **Happy Learning** को वातावरण सृजना गरिने छ ।
- विद्यालयहरूलाई नतिजामा आधारित शैक्षिक अनुदान कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- नगर स्तरीय **अन्तर विद्यालय भ्रमण** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालयमा सुशासन, पारदर्शीता, जवाफदेहिता प्रवर्द्धनमा जोड दिई एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (**IEMIS**) सुदृढ गर्दै विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरीलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयको समग्र अनुगमन र प्रविधीको उच्च प्रयोगका निम्ति हाललाई सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा **Centralize Education Monitoring System** लागु गरिने छ ।
- घर पहिलो पाठशालाको रूपमा स्थापित गर्दै बालबालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न राष्ट्रिय स्तरका ख्याती प्राप्त विज्ञहरूद्वारा अभिभावकको भूमिका बढाउन **असल अभिभावक (Good Parenting)** शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शिक्षकहरूलाई प्रविधिमा दक्ष बनाई प्रविधिको माध्यमबाट अध्यापन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यावारिधि गर्ने नगरबासीहरूलाई अध्ययनको लागि रु. ५०,०००/- अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- हाम्रो विद्यालय राम्रो विद्यालय भन्ने अवधारणा सहित प्रत्येक वडामा क्रमशः नमूना आधारभूत विद्यालय विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- शिक्षाका मुख्य सरोकारवालासँग निरन्तर बैठक छलफल अन्तरकृया, कार्यशाला गरी गुणस्तरीय शिक्षाको विकासमा जोड दिइनेछ ।
- विद्यालय क्षेत्रभित्र आकर्षक फूलवारी तथा करेसावारी निर्माण तथा बृक्षारोपण गरी सुन्दर र हरित विद्यालय निर्माण अभियानलाई अगाडि बढाइनेछ । हरित विद्यालय निर्माणका लागि प्रशिक्षण प्रदान गरिनेछ ।
- पढ्नका लागि सिक्ने र सिक्नका लागि पढ्ने प्रक्रियालाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- शिक्षण सिकाइलाई प्रभावकारी बनाउन विद्यार्थी संख्याको आधारमा मिलान गरिएको शिक्षक दरबन्दीलाई प्राप्त दरबन्दीको आधारमा व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- नवप्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय तहका विद्यार्थीहरुले निर्माण गरेको आविष्कारहरुको प्रदर्शन मेला आयोजना गरिने छ ।
- मेरो गुरु दक्ष गुरु कार्यक्रम अन्तर्गत शिक्षकहरुलाई नियमित शिक्षण सिकाइ तालिमहरु प्रदान गरिनेछ ।
- शिक्षकहरुलाई मनोपरामर्शदाता मार्फत तालिम प्रदान गरी सबै विद्यालयहरुमा मनोपरामर्श फोकल शिक्षक तोकिने छ ।
- सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरुलाई बहुउद्देश्यीय सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा सञ्चालित प्राविधिक धारका विद्यालयहरुलाई थप प्रभावकारिता तथा अन्य फरक धारका प्राविधिक विद्यालय सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । प्राविधिक विद्यालयमा अध्ययन गर्नका लागि हरेक वडाबाट विपन्न व्यक्तिहरुका लागि नीतिगत रूपमा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ र अध्ययनपश्चात् रोजगारीको लागि आवश्यक परामर्श र सहजीकरण गरिनेछ ।

- गरिब तथा विपन्न परिवारका बालबालिकालाई कार्यविधि तयार गरी विद्यालय पोशाक, पाठ्यपुस्तक लगायत शैक्षिक सामाग्रीहरु उपलब्ध गराईने छ ।
- विद्यालयहरुमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात एवम् विद्यमान दरवन्दीको आधारमा कार्यविधि तयार गरि स्वयम् सेवक शिक्षक व्यवस्थापन अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- मध्यविन्दु उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरी नगरभित्रका क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई नियमित छात्रवृत्ति प्रदान गरिने छ ।
- विद्यालयमा हुने सम्पूर्ण शैक्षिक गतिविधिहरुमा बालबालिकाहरुको धारणा बुझी शैक्षिक सुधार गर्न बालबालिका संग मेयर कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- शैक्षिक गुणस्तर बृद्धिका लागि कम विद्यार्थी संख्या भएका सामुदायिक विद्यालयलाई स्थानीय अभिभावक र समुदायको सहमतिमा नजिकैको सामुदायिक विद्यालयमा गाभ्ने कार्यक्रमलाई अध्ययनगरी आवश्यक प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नयाँ विद्यालय सञ्चालन अनुमतिको लागि नक्साङ्कन गरी आवश्यकताको आधारमा विद्यालय संचालन अनुमति प्रदान गरिने छ ।
- नगरका भित्री सडकहरुमा बिहान ९:३० देखि १०:३० बजे सम्म र दिउँसो ३:५० देखि ४:३० बजे सम्म विद्यालय क्षेत्रको सडकमा ट्रिपर लगायत ठुला सवारी साधन सञ्चालनमा रोक लगाउने नीति लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालित विद्यालयहरुमा प्रचलित कानुनले तोकेको क्षेत्रभित्र मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको विक्रि वितरणमा पूर्ण रुपमा रोक लगाईने छ । साथै विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई मदिरा

तथा सुर्तिजन्य पदार्थ किनबेच तथा ओसारपसार एवम् प्रयोगमा समेत पूर्ण रोक लगाईने छ ।

- नवजागरण बहुमुखी क्याम्पसलाई स्नातकोत्तर तह सहितको QAA मान्यता प्राप्तिका लागि पूर्वाधार तयार गर्न, कोल्हुवा बहुमुखी क्याम्पस र आरुङ्गखोला बहुमुखी क्याम्पसको भौतिक तथा शैक्षिक स्तरोन्नति गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,

युवा तथा खेलकुद

- खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि आवश्यक कानून निर्माण गरी **खेलकुद विकास समिति** गठन गरी नगर स्तरमा विभिन्न विधागत खेलकुद प्रतियोगिताहरु सञ्चालन मार्फत प्रतिभावान खेलाडी तथा प्रशिक्षकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- **युवा संसद अभ्यास** लगायतका कार्यक्रम मार्फत युवा संजाल तथा वडा युवा क्लवमा आवद्ध युवाको नेतृत्व विकासमा जोड दिईनुका साथै युवाको प्रतिभा पहिचान, विकास, सम्मान र प्रदर्शनको अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- नगरभित्रका वैदेशिक रोजगारमा रहेका, विभिन्न पेशा तथा व्यवसायमा संलग्न, बेरोजगार युवाहरुको तथ्यांक अभिलेखीकरण गर्दै युवा सूचना केन्द्र स्थापनामार्फत युवा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालनको अवधारणालाई अगाडि बढाइनेछ ।
- युवाहरुलाई उच्चमशील बन्न उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **नगर युवा स्वयम् सेवक** कार्यक्रम सञ्चालन गरी नगरपालिकाका युवाहरुलाई नगर स्वयम् सेवकमा सूचीकृत गरी विपद् उद्धार तथा व्यवस्थापन लगायतका कार्यमा सहभागी गराइने नीति लिईनेछ ।

- युवाहरूलाई कृषि, पर्यटन, उद्योग र व्यवसायमा जोड्न सहूलियत पूर्ण कर्जाको लागि वित्तीय संस्था तथा सहकारीसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- श्रमको सम्मान गर्ने संस्कृति विकास गर्न कृषि, पशुपालन तथा स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यमी तथा स्वरोजगार युवालाई सम्मान र प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- एक वडा एक व्यवस्थित खेल मैदान कार्यक्रम मार्फत सबै वडाहरूमा खेल मैदान निर्माणको प्रकृया क्रमशः अगाडि बढाइनेछ ।
- अन्तर विद्यालय, अन्तर क्लव फुटबल, भलिबल, क्रिकेट लगायतका खेल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- मध्यविन्दु नगर कप खेलकुद मार्फत महिला र पुरुष उमेर समुहमा आधारित खेलकुद सञ्चालन गरी नगरपालिका भित्र राष्ट्रिय स्तरका खेलाडी उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- राष्ट्रका लागि खेलकुद, स्वास्थ्यका लागि खेलकुद कार्यक्रम अर्न्तगत नगरपालिका भित्रका अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा सहभागी राष्ट्रिय खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन तथा सम्मान गरिनेछ ।
- चोरमारा रंगशाला, सहीद रमा स्मृति रंगशाला, राइनो रंगशालाको स्तर उन्नति गर्दै नियमित खेल सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- चोरमारा, अरुणखोला लगायतका स्थानमा रहेको कवर्डहलमा पूर्वाधार तथा नियमित खेल सञ्चालनको लागि प्रदेश र संघीय सरकारसंग समन्वय तथा नगरपालिकाबाट आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- जिल्ला खेलकुद विकास समिति, प्रदेश र संघीय मन्त्रालय सहित सरोकारवालासँगको आवश्यक समन्वयमा खेलाडीलाई नियमित प्रशिक्षणका लागि खेलाडी प्रशिक्षण केन्द्र स्थापनाका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- विद्यालय तह देखिनै खेलप्रतिभा प्रस्फुटनको वातावरण निर्माण गर्न विद्यालयलाई खेल सामाग्री उपलब्ध गराउनुको साथै राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगतामा उत्कृष्ट खेलाडी र विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुमा प्रत्येक साताको शुक्रबार अतिरिक्त क्रियाकलापमा खेलकुदलाई अनिवार्य गरिने छ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरु, स्वास्थ्य

- चोरमारा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई मध्यविन्दु नगर अस्पतालको रूपमा विकास गर्दै सेवा बिस्तार, गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न जनशक्ति, उपकरण व्यवस्थापन र भौतिक पूर्वाधार निर्माणको लागि प्राथमिकता दिइनेछ । साथै नगर अस्पताल सञ्चालनका लागि कार्यविधि निर्माण गरी सेवा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सबै तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट तोकिय बमोजिम निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिनेछ । साथै तोकिए बमोजिमका औषधिहरु निशुल्क उपलब्ध गराइने छ ।
- स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा अनुसार प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक र उपचारात्मक सेवालाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरिनेछ ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको सुधार र त्यहाँबाट प्रवाह गरिने सेवालाई प्रभावकारी बनाउन निरन्तर संयुक्त अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- घरमा शून्य सुत्केरी (Zero Home Delivery) कार्यक्रम अर्न्तगत नयाँ वेलहानी स्वास्थ्य चौकी, अरुणखोलामा बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना गरिने छ । साथै अन्य स्थानमा रहेका बर्थिङ्ग सेन्टरको

प्रभावकारी सेवा विस्तार गरी गर्भवती जाँच, सुत्केरी पोषण खर्च, पहाडी भेगमा सुत्केरी यातायात खर्च उपलब्ध गराइनेछ ।

- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम मार्फत सुनौलो हजार दिनका आमाहरूको पोषण अवस्था सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **जेष्ठ नागरिकसंग नगर** कार्यक्रम अन्तर्गत मासिक रुपमा स्वास्थ्य संस्थाबाट घरदैलोमा गई निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण, परामर्श एवम् उपचार सेवा उपलब्ध गराइनेछ । साथै वर्षको दुई पटक विशेषज्ञ चिकित्सक मार्फत स्वास्थ्य परीक्षण तथा सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा विशेषज्ञ सहितको एकिकृत स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गरिने छ ।
- जीवनपथको अवधारणा अनुरूप सुरक्षित मातृत्व, बालस्वास्थ्य, किशोरकिशोरी तथा प्रजनन स्वास्थ्य, जेष्ठ नागरिक सेवा लगायतका स्वास्थ्य सेवाहरु सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरभित्र महामारी तथा आउन सक्ने रोगहरूको पहिचान, नियन्त्रण तथा उपचारका लागि स्वास्थ्यकर्मी सहितको **Rapid Response Team** तयारी अवस्थामा राखी परिचालन गरिनेछ ।
- क्षयरोग, कुष्ठरोग, एचआईभी एड्स तथा यौनरोग, मलेरिया, डेंगु, सिकलसेल एनेमिया, कालाजार जस्ता जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित रोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका द्वारा विपन्न वर्गका नगरबासीका लागि आर्थिक सहयोग र मुटु, मृगौला र क्यान्सरका बिरामीहरूका लागि नेपाल सरकारको कार्यक्रम मार्फत आर्थिक सहायताको लागि सहजीकरण तथा समन्वय गरिनेछ ।

- स्वस्थ शहर, कुपोषण रहित मध्यविन्दु नगर कार्यक्रम अर्न्तगत ६ महिना देखी ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषण व्यवस्थापनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ विरुद्धको खोप लगाउने कार्यक्रम संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा गरिनेछ । साथै भिटामिन ए, एच.आइ.भि. एड्स, लागुपदार्थ दुर्व्यसन नियन्त्रणका लागि स्थानीय संघ संस्थाहरू सँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाहरूलाई यातायात खर्च, ६० वर्ष उमेर पुगेका महिला स्वयम्सेविकाहरूलाई सम्मानजनक विदाइको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाहरू अन्य कुनै सरकारी लाभको पदमा कार्यरत भए दुईमध्ये कुनै एक पदमा मात्र कार्यरत हुन पाउनेछन् ।
- नगरभित्रका निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालित निदान केन्द्र, औषधी पसल, स्वास्थ्य क्लिनिक लगायतका स्वास्थ्य संस्थाहरूको नियमित अनुगमन तथा नियमन गरी गुणस्तरीय र नियमित स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट क्रमिक रूपमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै नगरपालिका भित्र सञ्चालित एम्बुलेन्सहरूलाई व्यवस्थित गर्दै छिटो छरितो सेवा प्रदान गर्ने गरी व्यवस्थापन गरिने छ ।
- नगरपालिका भित्रका माभी, मुसहर, बोटे समुदाय र नगरपालिका भित्र स्थापित संचारगृहमा कार्यरत पत्रकारको निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा गरिनेछ ।

आयुर्वेद

- मध्यविन्दु-१० मा रहेको जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र संगको समन्वयमा नगरपालिका भित्र आयुर्वेद चिकित्साको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी गराइने छ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाभित्र पाइने जडीबुटीको अनुसन्धान, पहिचान गरी निजी साभेदारी लगानी मार्फत जडीबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापनालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- भान्सा नै औषधालय कार्यक्रम मार्फत गृहणीहरुलाई स्थानीय जडीबुटीको प्रयोगबारे जानकारी गराइने छ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाका संभावित क्षेत्रमा व्यावसायिक जडीबुटी खेती, संकलन केन्द्र तथा प्रशोधन केन्द्रको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षाका माध्यमबाट विद्यार्थी तथा शिक्षकलाई आयुर्वेद तथा योग मार्फत स्वस्थ जीवनयापन गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वस्थ जीवनशैलीका लागि योग, ध्यान र सकारात्मक सोच सम्बन्धी प्रशिक्षण सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै विद्यालय तथा सरकारी कार्यालयहरूमा कम्तीमा १० वटा जडीबुटीका बिरुवा रोपेर संरक्षण गर्न लगाइनेछ ।

महिला, बालबालिका, अपाङ्ग तथा जेष्ठ नागरिक

- नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न निर्धारित सूचकमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै सूचक पुगेका वडाहरुलाई क्रमशः बालमैत्री घोषणा गरिनेछ ।
- नगरभित्र विद्यमान बालबिवाह अन्त्यको लागि सचेतना तथा कानुनी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- **नगर बाल क्लव कोषको** स्थापना गरी नगर बाल सञ्जाल, वडा बाल क्लव गठन, विद्यालय बाल क्लव सञ्चालनको लागि कार्यविधि बनाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- एच.आई.भि संक्रमित बालबालिका र आमाहरूका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालश्रम अन्त्यको लागि अनुगमन तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा श्रमिकको पुर्नस्थापना गर्दै जोखिममा परेका शिक्षा, स्वास्थ्यबाट वञ्चित र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको अवस्था पहिचान गरी **बाल सहायता कोष मार्फत** आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- बालबालिकाको नेतृत्व विकासका लागि **नमुना बाल संसदको** अभ्यास गरिनेछ ।
- **अग्रजको ज्ञान अनुजमा हस्तान्तरण** कार्यक्रम मार्फत जेष्ठ नागरिक र बालबालिका बिच अन्तर संवाद र सिकाइ आदानप्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **एक वडा एक बाल उद्यान** कार्यक्रमको नीति लिईनेछ । मध्यविन्दु-८ को तरेनी बाल उद्यानलाई नगर नमुना बाल उद्यानको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- किशोरीहरूलाई सुरक्षित र मर्यादित महिनावारी, सकारात्मक सोच, आत्मरक्षा जस्ता विषयका तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागी बनाई **किशोरी हिंसालाई अन्त्य गर्ने नीति लिईनेछ ।**
- किशोर किशोरीलाई लागू औषध दुर्व्यसनीबाट बचाउन विभिन्न किसिमका अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी सामाजिक विकृति, बिसङ्गती न्यूनिकरण गर्दै शान्त र सुन्दर समाज निर्माण गरिनेछ ।
- वडा तथा विद्यालयका बालबालिका फोकल पर्सनलाई क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत थप जिम्मेवार तथा जवाफदेही बनाईनेछ ।

- नयाँ युगको सन्देश : लैङ्गिक हिंसामाथि पूर्ण बन्देज कार्यक्रम मार्फत महिला हिंसा अन्त्यका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । हिंसाका कारणहरू पहिचान, महिलाको सवालमा कार्यरत संघ संस्थाहरूको पहिचान तथा सञ्जाल निर्माण, संस्थागत विकास र सुदृढीकरण गर्दै कानुनि शिक्षा, क्षमता अभिवृद्धि तालिमका लागि समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- महिला हिंसा निवारण कोषमा आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरीनेछ ।
- नगरपालिका परिषदमा स्तनपान कक्ष स्थापना गरिने छ । साथै प्रत्येक वडाहरूमा स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिका तथा विभिन्न संस्थाहरूको सहयोगमा सिप मुलक तालिम हासिल गरेका महिला, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको तथ्यांक तयार गरी सिपलाई रोजगारसंग जोड्दै गरिवी निवारण गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय तथा सहकार्यमा महिला सम्बन्धी घटनाहरूको अभिलेखीकरण, अनुसन्धान, प्रकाशन तथा सहयोगी संयन्त्रको विकास गर्दै सुरक्षावास, मनोविमर्श, कानुनी सहयोग र स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकलाई समुदायको अभिभावकको रूपमा सम्मान गर्दै उहाँको अनुभव र सिपलाई विकाससंग जोड्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिकामा जेष्ठ नागरिक मिलान केन्द्र स्थापना र जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण सरकारी तथा सार्वजनिक भवनहरू अपाङ्गता मैत्री बनाउने नीति लिईनेछ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,

लोपोन्मुख, सिमान्तकृत, दलित, आदिवासी जनजाति उत्थान

- नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजाति र समुदायको पहिचान गर्दै तथ्यांक संकलन गरिनेछ । साथै हरेक समुदाय तथा जातको पहिचानमुलक व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- लोपोन्मुख, सिमान्तकृत, दलित, आदिवासी जनजाति समुदायको बृहत्तर विकासको लागि सरोकारवालाहरू सँगको सहकार्यमा सशक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

भाषा, भेषभुषा, कला र संस्कृति प्रवर्द्धन

- मध्यविन्दु नगरपालिकामा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजाति, धर्म समुदायको भाषा, भेषभुषा कला र संस्कृति संरक्षणको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने जातजातिको सामाजिक-सांस्कृतिक पक्षको अनुसन्धान गरी मध्यविन्दु सांस्कृतिक कला केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लोहासेधारा, ब्रह्मस्थान, नन्दभाउजु ताल लगायत नगरपालिकाको विभिन्न स्थानमा रहेका धार्मिक तथा प्राचिन स्थलहरूको संरक्षण तथा विकास गरिने छ ।
- नगरपालिकाको वडा नं. ३ मा रहेको ब्रह्मस्थान शवदाह स्थललाई थप व्यवस्थित र आधुनिक बनाइनेछ ।

खानेपानी

- खानेपानी पहुँच नभएका स्थानमा खानेपानी आयोजना स्थापना गर्दै सबै नगरबासीलाई शुद्ध खानेपानीको सेवाका लागि एक घर एक धारा नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै खानेपानी संस्था तथा समितिलाई नगर स्तरीय खानेपानी सञ्जालमा आवद्ध गरी नगरभित्र खानेपानी शूल्कमा एकरूपता ल्याइनेछ ।
- खानेपानी योजनालाई व्यवस्थित गर्नुका साथै नयाँ खानेपानी विस्तार गर्दा संभाव्यताका आधारमा भूमिगत पानीका लागि डिप बोरिङ्ग मार्फत गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाका सबै नागरिकहरु स्वच्छ एवं गुणस्तरीय खानेपानीको पहुँच सुनिश्चित गर्न सम्भाव्यताका आधारमा विभिन्न स्थानमा लिफ्टिङ खानेपानी आयोजनाहरु संचालनका लागी संघ, प्रदेश र अन्य निकायहरुसंग आवश्यक सहकार्य साभेदारी एवं समन्वय गरिनेछ ।
- चालु अवस्थामा रहेका कुवा, पँधेरा, चुवाडी, सामुदायिक इनारहरुको मर्मत, संरक्षण गर्दै व्यवस्थित Water Recharge System को अध्ययन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रको सम्पूर्ण पिउने पानीका स्रोतहरुको गुणस्तर परीक्षण (Water Quality Test) गरी स्रोत शुद्धिकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- खानेपानी संस्थाहरुलाई खानेपानी सहकारीमा रुपान्तरण गर्दै मर्जरमा जाने खानेपानी सहकारीलाई आवश्यक प्रोत्साहनको व्यवस्थापन गरिने छ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

पूर्वाधार विकास

पूर्वाधार

- नगरपालिकामा संचालन हुने विकास योजनाका लागि आयोजना बैंक स्थापना गरिनेछ र सोही आधारमा नगर स्तरीय, प्रदेश र संघीय योजनाको छनोट एवम् प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- दिगो विकासको अवधारणालाई पूर्ण आत्मसाथ गर्दै जलाधार, वनजंगल एवम् प्राकृतिक स्रोतसाधनको संरक्षण र उपभोग गरिनेछ । रोजगारमूलक, गरिवी न्यूनिकरणमा सहयोग पुग्ने खालका पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ साथै निर्माण सम्पन्न भएका योजनाहरूको दिगोपनको लागि मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गरिनेछ । साथै नगरभित्रका जीर्ण वा खाडल भएका सडकहरूलाई आवश्यक मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाका १५ वटै वडालाई सडक संजालले जोड्ने आन्तरिक सडक निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ । सडकको दिगोपन, शहरी सौन्दर्यता कायम गर्न “नगर सडक गुरुयोजना” (MTMP) पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- **एक वडा एक नमुना सडक** कार्यक्रम सुरुवात गरी नगरका सबै वडामा नमुना सडकहरूको निर्माण प्रक्रिया थालनी गरिनेछ । सबै वडाहरूमा सहज सवारी आवागमनका लागि बाह्रै महिना सवारी साधन चल्ने **All weather rural roads** बनाउने नीति लिइनेछ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिका भित्रका सार्वजनिक स्थानहरूको पहिचान एवम् संरक्षण गरी उचित उपयोग गरिनेछ ।

- गिरुवारी खोला र अरुणखोला करिडोर निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ । भागरा, मैनाघाट, गुहेरी, हुप्सेकोट सडक निर्माणको लागि आवश्यक स्रोतको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- हेवी ईक्वीपमेन्ट, उच्च प्राविधिक ज्ञान, सीप र क्षमता आवश्यक पर्ने निर्माण कार्यहरूमा प्रचलित कानून बमोजिम ठेक्का प्रक्रियाबाट सञ्चालन गरिनेछ ।
- पूर्वाधार निर्माण दिगोपना सुनिश्चितताको लागि जनसहभागिता जुटाई उपभोक्ताको अपनत्वबोध गराइनेछ । नगरबाट संचालन गरिने कार्यक्रम समपुरक तर्फ ७०:३० अनुपातको अवधारणा कायम राख्दै अन्य पूर्वाधार निर्माणमा न्यूनतम १५ प्रतिशत (५ प्रतिशत नगद र १० प्रतिशत श्रमदान) सहभागिता अनिवार्य गरिनेछ । शिक्षा र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा जनसहभागितालाई अनिवार्य नगरी स्वेच्छिक बनाइएको छ ।
- नगरपालिकामा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका योजनाहरूको स्रोत व्यवस्थापन तथा सुनिश्चितताको लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । साथै विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार हुन बाँकी योजनाहरूको नगरपालिका मार्फत तयार गरी स्रोत सुनिश्चितता तर्फ लगिनेछ ।
- नगर गौरवका आयोजनाहरू निर्माणको लागि स्थानीय स्रोत अपुग भएको अवस्थामा संघ, प्रदेश सरकार तथा नगर विकास कोष जस्ता संस्थाहरूसँग आवश्यक सहयोग एवं साभेदारी गरी आयोजना निर्माणको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाको चोरमारा र अरुणखोलामा बसपार्क निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ । राजमार्ग क्षेत्रमा व्यवस्थित पार्किङ तथा सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्थापन गरिने छ ।

शहरी विकास तथा भवन निर्माण

- मध्यविन्दु नगरपालिकाको भौतिक विकास योजना तयार गरिनेछ र आवश्यक पर्ने स्थानमा व्यवस्थित वस्ती विकासको लागि Land Pooling गर्ने नीति लिइनेछ ।
- व्यवस्थित शहरीकरण मार्फत सर्वसुलभ, दिगो र सुन्दर शहरको विकास गर्दै भू-उपयोग योजनामा आधारित व्यवस्थित एवम् योजनावद्ध शहरी विकास कार्यक्रम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- मध्यविन्दु- ७, ८, र १० मा व्यवस्थित शहर विकासको सम्भाव्यता अध्ययन गरी व्यवस्थित शहरीकरण कार्य अगाडि बढाइनेछ । मध्यविन्दु- १३ र १४ मा एकीकृत बस्ती model village निर्माणको लागि आवश्यक अध्ययन थालिनेछ । अन्य स्थानमा एकीकृत नमुना बस्ती निर्माणको कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- वडा कार्यालय भवन बन्न बाँकी रहेका वडाहरूमा भवन निर्माण गरिनेछ । मध्यविन्दु-७ मा बहुउद्देश्यीय भवन निर्माणको लागि अध्ययन गरी स्रोत सुनिश्चिता गर्दै भवन निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ ।
- सुरक्षित र व्यवस्थित आवास निर्माण गरी मध्यविन्दुलाई नमुना शहरको रूपमा विकास गर्न भवन निर्माण संहिता एवम् वस्ती विकास मापदण्डको पालना गरिनेछ । साथै घर नक्सा पासको कार्यलाई थप व्यवस्थित र प्रविधिमैत्री बनाउन विद्युतीय नक्शापास प्रणाली लागु गरिनेछ ।
- निजी तथा सामुदायिक भवन निर्माण गर्दा अण्डरग्राउण्ड पार्किङको प्रावधान राखी नक्सा पेस गरेमा सो मा लाग्ने दस्तुरमा २० प्रतिशत छुट गरिनेछ ।

- मध्यविन्दु-१० अरुणखोलामा सामुदायिक सभाहल निर्माण गरिने छ । साथै एक वडा एक सामुदायिक भवन कार्यक्रमका लागि सम्भाव्यता अध्ययन तथा अन्य संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- निजी तथा सामुदायिक भवन निर्माण गर्दा निर्माण सामाग्री सडक किनार वा पेटीमा राख्ने कार्यलाई बन्देज गरिनेछ । साथै बजार क्षेत्रको सडकमा व्यवसायीहरूलाई सामाग्री तथा बोर्डहरू राख्न रोक लगाईने छ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु, सूचना, प्रविधि तथा सञ्चार

- नगरपालिकाको वेवसाइटलाई अध्यावधिक राखी महत्वपूर्ण निर्णय, जानकारी र सूचनाहरूलाई वेवसाइटमा राख्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- नगरपालिका र वडा कार्यालयबाट सम्पादन गर्ने कार्यलाई न्यून कागज प्रयोग (Paper Less) विधि अपनाउँदै विद्युतीय प्रणालीको उपयोगलाई बढवा दिने र विद्युतीय प्रणालीबाटै अनुगमन गर्ने पद्धतिको थालनी गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सबै प्रकारका सेवा सुविधाहरूलाई क्रमशः सफ्टवेयर प्रणाली तथा विद्युतीय माध्यमबाट संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- नगरले प्रदान गर्ने सेवाहरूलाई डिजिटलाइजेशन गर्ने गरी एकिकृत तथा अन्तर-आवद्ध प्रविधि तथा तथ्याङ्क भण्डार विकासमा जोड दिने Server Management Infrastructure निर्माण गरिनेछ ।

- नगर प्रवेश नाकाहरू तथा मुख्य चोरमारा बजार, अरुणखोला बजार, कोल्हुवा क्षेत्रमा साथै नदीजन्य पदार्थ चोरी निकासी हुने मुख्य नाका क्षेत्रमा CCTV जडान गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयलाई प्रविधिमैत्री बनाउनको लागि आवश्यक इन्टरनेट सेवा चुस्त, दुरुस्त बनाउँदै नगरपालिका अन्तर्गतका सबै वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा विद्युतीय हाजिरी जडान गरी Software को माध्यमबाट नगरपालिकाबाटै अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सूचना, सबै प्रकारका सेवा, त्यस्तो सेवा प्रदान गर्दा लाग्ने सेवा शुल्क, सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवार शाखा एवं पदाधिकारी र सेवा लिनका लागि आवश्यक पर्ने कागजात तथा समय समेत उल्लेख भएको प्रविधिमैत्री डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड जडान गरिनेछ ।
- मोवाईल, टेलिफोन र इन्टरनेट नेटवर्कमा सुधार गर्न सेवा प्रदायकसँग समन्वय गरी गुणस्तर विकास गरिनेछ ।
- सूचना माग्ने र पाउने आम नागरिकहरूको नैसर्गिक अधिकार भएकाले सोको प्रत्याभूति गर्न नगरपालिकाले आफ्ना गतिविधिहरूलाई विभिन्न माध्यमबाट सहज र सर्वसुलभ रूपमा प्राप्त गर्न तथा सार्वजनिक गर्न, **Website** का साथै सामाजिक सञ्चालहरू मार्फत् सूचना प्रवाह गरिनेछ ।
- नगर भित्रको सामुदायिक रेडियो साथै सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । स्थानीय संचार माध्यमहरूको कार्यसम्पादन र प्रभावकारिताको आधारमा साभेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- जनताको सु-सुचित हुन पाउने सूचनाको हकको प्रत्याभूति गर्न नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, मुखपत्र प्रकाशन, रेडियो कार्यक्रम “हाम्रो मध्यविन्दु”, “जनतासंग मेयर”, सार्वजनिक परीक्षण, कार्यालबाट सम्पादित कार्यहरूको चौमासिक प्रतिवेदन सार्वजनिकीकरण, पत्रकार सम्मेलन, विद्यार्थीसँग मेयर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सञ्चार माध्यम मार्फत शिक्षा, जनस्वास्थ्य, कृषि, पशु, सहकारी लगायतको विषयमा लोककल्याणकारी बिज्ञापन तथा कार्यक्रम उत्पादन र प्रशारण गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको विकास निर्माण, सुशासन, सेवा प्रवाह, सामाजिक सचेतना लगायतका विषयमा कलम चलाउने संचारकर्मी र मिडिया हाउसहरूलाई वार्षिक रूपमा पुरस्कृत गरिनेछ ।
- नगरसभाहरूको स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट प्रत्यक्ष प्रशारण, कार्यपालिका बैठकको निर्णय प्रवक्ता मार्फत सार्वजनिकीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सूचनाको हकको पूर्ण कार्यान्वयनको लागि नगर सूचना अधिकारी मार्फत नगरपालिकासँग माग हुने सूचनाहरू समयमै प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

उर्जा तथा विद्युतीकरण

- नगरभित्र राष्ट्रिय प्रशारण लाइन नपुगेका स्थानमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा विद्युतीकरणको कार्य अगाडि बढाइनेछ । साथै नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत र विद्युत कार्यालयको सहयोग समेतबाट प्राप्त हुने विद्युत पोलहरू आवश्यकताअनुसार वडाहरूलाई वितरण गरिनेछ ।

- पुरानो ट्रान्सफर्मरहरूको मर्मत संभार गर्दै आवश्यक थप ट्रान्सफर्मरको लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंग आवश्यक समन्वय गरिने छ । साथै विद्युत भोल्टेजको सुधार गर्ने कार्यका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सडक बीचमा रहेका विद्युत पोलहरू नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा स्थानान्तरण गरिनेछ ।
- अरुणखोलामा जलविद्युत आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी जलविद्युतका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- **उज्यालो नगर अभियान** अन्तर्गत नगर क्षेत्र भित्रका आवश्यक स्थलहरूमा सडक बत्ति जडान गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वातावरण तथा भू-संरक्षण

- स्थानीय वन ऐन निर्माण गरी वन संरक्षण, सम्बर्द्धन र सदुपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरभित्रका सामुदायिक वनसँगको सहकार्यमा **एक सामुदायिक वन एक वनवाटिका** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- वन जंगलको बिस्तार तथा भूक्षय नियन्त्रणको लागि **Indigenous Technology** मार्फत स्थानीय प्रजातिका घाँस र विरुवाको प्रयोग गरी वृक्षारोपण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वन कार्यालय तथा अन्य सम्बद्ध सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको साभेदारीमा नर्सरीहरूको स्थापना र विस्तार गरिनेछ ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला र कार्यालयहरूसँग सहकार्य गरिनेछ । साथै मध्यवर्ती क्षेत्रमा चितवन

राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रबाट प्रवेश गर्ने वन्यजन्तु नियन्त्रणको लागि विद्युतीय तारबार तथा पर्खाल निर्माणमा सहकार्य गरिनेछ ।

- सामुदायिक वन क्षेत्रमा फलफुलको वृक्षारोपण गरी बाँदर लगायतका वन्यजन्तु बस्ती तर्फ नआउने वातावरण तयार गर्न समन्वय गरिने छ ।
- नगरपालिका भित्र सञ्चालित ठुला आयोजनाहरूको निर्माणमा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन र **Bio Engineering** को प्रविधि अनिवार्य अवलम्बन गरिनेछ ।
- सडक, भवन तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण गर्दा सन्तुलित, दिगो तथा उत्थानशील विकास अवधारणालाई अवलम्बन गरिनेछ । हरित नगर प्रवर्द्धन गरी वातावरणीय प्रदुषण न्यूनीकरण गर्न एवम् सडक सुरक्षा समेतको कार्यको लागि सडकको दायाँवायाँ वृक्षारोपण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- रोगको स्रोत धुवाँ र धुलो : सबैको भान्सामा आधुनिक चुलो कार्यक्रम मार्फत विद्युतीय चुलोको प्रयोग गर्न नगरबासीलाई अभिप्रेरित गरिनेछ । साथै नविकरणीय उर्जा (बायोग्याँस, विद्युतीय चुलो, सुधारिएको चुलो, सौर्य उर्जा) जस्ता कार्यक्रम प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सार्वजनिक तालतलैया, पोखरी, जलाधार र चौतारीहरूको मर्मत सम्भार, जिर्णोद्धार र संरक्षण गरी अभिलेखीकरण गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक, ऐलानी र पर्ती जग्गा पहिचान गरी संरक्षण र वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- सामुदायिक, निजी तथा साभेदारी वनलाई दीर्घकालिन रूपमा आयआर्जन हुन सक्ने बहुमूल्य जडीवुटी, काठ, दाउरा, घाँसका लागि वृक्षारोपण गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

- सामुदायिक वनको कोषलाई सम्बन्धित समूह तथा वन डिभिजन कार्यालय संगको समन्वय र सहकार्यमा विकासका आयोजनाहरूमा परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- भू-क्षय सम्भावित क्षेत्रको पहिचान गरी **Bio Engineering** प्रविधि मार्फत भू-क्षय नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बजार क्षेत्रमा टोल विकास समिति/बजार विकास समितिको समन्वयमा **एक घर पाँच गमला** अभियान चलाईनेछ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि निजी तथा सार्वजनिक साभेदारीको अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर स्तरीय फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि वडा नं. ११ को तल्लो कुसुण्डेमा निर्माणाधीन फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रलाई वातावरण मैत्री आवश्यक पूर्वाधार र उपकरणको व्यवस्थापन गर्दै सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- नगरभित्र उत्पादन हुने फोहरलाई कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्टाई **मध्यविन्दु सरसफाइ केन्द्र** स्थापना गरी फोहरलाई मोहरमा रूपान्तरण गरिनेछ । यसका लागि सरसफाइमा सफल मानिएका नगरपालिकाको अध्ययन अवलोकन मार्फत भ्रमण तथा सिकाई आदनप्रदान गरिने छ ।
- फोहरमैला संकलनका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादित बाँसबाट निर्मित सामाग्रीहरु (**Dustbin**) प्रयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।
- पूर्ण सरसफाई नगरपालिका घोषणाको आधार तय गर्न **मेरो टोल म सरसफाई गर्छु** अभियान अर्न्तगत नियमित रूपमा गाउँ, टोल, वडा र नगर सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- तमसरीया साना शहरी खानेपानी तथा सरसफाई संस्थाले निर्माण गरेको ससवेल्ट र हाट बजार नजिकै रहेको शौचालय संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र प्लाष्टिक भोला विस्थापित गरी बैकल्पिक भोला प्रयोगमा जोड दिईने छ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

भूमि तथा आवास व्यवस्थापन

- नगरपालिकाको स्वामित्व र भोगाधिकार कायम भएका एवम् सरकारी ऐलानी पर्ती जग्गामा भएको अतिक्रमणलाई नियन्त्रण तथा निरुत्साहित गर्दै भूमिहीन सुकुम्बासीहरूलाई उपयुक्त स्थानमा बसोबासको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरभित्र बसोबास गर्ने भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी, अव्यवस्थित बसोबासीहरूको तथ्यांक प्रविष्टी कार्यलाई पूर्णता दिइनेछ । साथै राष्ट्रिय भूमि आयोगसँगको समन्वयमा नाप नक्सांकन गरी जग्गाघनी प्रमाण पुर्जा वितरण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- संघ र प्रदेशबाट सञ्चालित जनता आवास कार्यक्रम, तराई मधेश समृद्धि कार्यक्रम सुरक्षित नागरिक आवास लगायतका कार्यक्रमहरूसँग समन्वय गरी अति विपन्न नागरिकहरूको लागि आवास निर्माण गरिनेछ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

विपद् व्यवस्थापन

- प्राकृतिक तथा मानवीय कारणले हुनसक्ने विपद् जोखिमको नक्साङ्कन तथा विपद् प्रतिकार्य योजना र स्थानीय जलवायु अनुकूलन नीति तथा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक पर्ने श्रोत, साधन र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ । साथै उच्च जोखिममा रहेका बस्तीहरूको पहिचान गरी सुरक्षित आवासको लागि पहल गरिनेछ ।
- विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्स्थापना कार्यमा सम्बद्ध सरोकारवाला संस्थाहरूको सहकार्यलाई थप सुदृढ गरिनेछ ।
- विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धार लागि **Rapid Response Team** निर्माण गरी आवश्यक सामाग्रीहरू सहित विपद् व्यवस्थापन तालिम प्रदान गरिनेछ । युवा स्वयम् सेवकलाई विपद् उद्धार कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।
- विपत्तिबाट तुरुन्त राहत कार्य गर्न नगरपालिका, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, युवा स्वयम् सेवक लगायतसँग समन्वय गरी तुरुन्त प्राथमिक राहत र दीर्घकालीन योजना बनाइनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । कोष वृद्धिको लागि नीतिगत व्यवस्था र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
- प्रकोप तथा विपद्को समयमा हुने राहत वितरण कार्यलाई एकद्वार प्रणाली मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
- नारायणी नदी, अरुणखोला र गिरुवारी खोलामा आउन सक्ने सम्भावित बाढीबाट हुनसक्ने जनधनको क्षतिलाई रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्न तटीय क्षेत्रका स्थानीयलाई जानकारी हुने पूर्व सूचना प्रणाली जडान गरिनेछ । साथै तटीय क्षेत्रको पहिचान गरी प्रदेश र संघीय सरकारसँग दिगो तटबन्ध कार्यको लागि आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

- विपद् व्यवस्थापन कार्य अन्तर्गतका पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाई समयमा नै सम्पन्न गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नारायणी नदी, अरुणखोला, गिरुवारी खोला र उल्टी खोलाको किनारमा दिगो तटबन्ध मार्फत प्राप्त जग्गा उकास जमिनको उचित प्रयोग गरी सामुहिक खेती, वगर खेती, वृक्षारोपण जस्ता कार्य अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

सुशासन तथा संस्थागत विकास :

सुशासन :

- नगरपालिका तथा वडा स्तरबाट प्रदान गरिने सेवालाई सर्वसुलभ, छरितो र प्रविधिमैत्री बनाइने छ । सेवा प्रवाहमा संलग्न जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई नागरिक प्रति उत्तरदायी बनाउन सेवाग्राहीबाट पृष्ठपोषण लिने पद्धतिलाई संस्थागत गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट कार्य सम्पादन गर्दा पारदर्शी, जवाफदेही र सहभागितामूलक प्रक्रिया अवलम्बन गर्न सार्वजनिक सुनुवाई, खर्च सार्वजनिकीकरण, सामाजिक लेखापरीक्षण, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण जस्ता सेवाग्राही प्रति उत्तरदायी हुने कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नगरपालिकामा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरी नागरिकहरूबाट प्राप्त गुनासोको तत्काल समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । नागरिकहरूले टेलिफोन, इमेल, सामाजिक सञ्जाल तथा कार्यालयहरूमा रहेको गुनासो पेटिकामा गुनासो राख्न सक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- नागरिक वडापत्र मार्फत सेवाग्राहीलाई जानकारी गराउने नीतिलाई व्यवहारिक बनाइनेछ ।
- डिजिटल नगर प्रोफाइलको आधारमा वडाहरूको क्षेत्रगत खण्डकृत तथ्याङ्क सहितको वडा प्रोफाइल तयार गरिनेछ । सो को आधारमा नगरपालिकाको आवधिक योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना, मध्यकालिन बजेट संरचना तथा क्षेत्रगत रणनीतिक योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- नगरस्तरीय तथा वडा स्तरीय योजना तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी र उपभोक्ता समिति तथा टोलविकास संस्थामा रहेका पदाधिकारीहरूलाई योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी क्षमता विकासका तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- “कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली” निर्माण गरी राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने र नगरपालिकामा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि अभिमुखिकरण, तालिम, गोष्ठी तथा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O&M Survey) गरी नगरपालिकाको विद्यमान दरबन्दी तथा संगठन संरचनालाई कार्यमुलक, परिणाममुखी, चुस्त र प्रभावकारी बनाइनेछ । कानूनबमोजिम स्थायी पदपुर्ति नभएसम्म करार, ज्यालादारी कर्मचारी तथा स्वयम् सेवकहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- नगरपालिकामा विद्यमान जनशक्तिको व्यवस्थापन परीक्षण तथा कार्यसम्पादनका स्पष्ट सूचक निर्माण गरी नगरपालिकालाई

उत्कृष्टताको केन्द्र (Center Of Excellence) को रूपमा विकास गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको कार्य बोझका कारण कार्यालय समय बाहेक विहान, बेलुका र सार्वजनिक विदामा समेत कामकाज गर्नुपर्ने अवस्था भएमा कर्मचारीहरूमा उत्प्रेरणा जागृत गराई संस्थागत कार्य सम्पादन क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि आन्तरिक स्रोतबाट व्यहोर्ने गरी कार्यालय समय बाहेक कार्य गर्नुपर्ने कर्मचारीको स्पष्ट जिम्मेवारी र सम्पादित कार्य प्रतिवेदनको आधारमा अतिरिक्त समय वापतको सुविधा दिइनेछ ।
- नेपालको सविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था भएअनुसार स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारसंग सम्बन्धित विषयहरूमा आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तर्जुमा, परिमार्जन तथा संशोधन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकामा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरूको योगदानमा आधारित अवकाश कोष र उपदान कोषमा रकम जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडामा काम लिएर आउने सेवाग्राहीलाई सेवाको प्रकृती अनुसार यथाशिघ्र काम सम्पन्न गर्न नागरिक सेवाकेन्द्र (Citizens Service Center) स्थापना गरिनेछ ।
- कार्यालयको खर्चलाई मितव्ययी बनाउन कर्मचारीहरूको संख्या, कार्यविवरण र आवश्यकताको अध्ययन गरि उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कर्मचारीको कामलाई जनसेवामुखी बनाइनेछ । सेवाग्राहीको काम प्रभावित नहुने गरी कार्यालय बैठक तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- नगरपालिका मार्फत हुने खरिद प्रक्रियालाई पारदर्शी र मितव्ययी बनाइने छ ।

मेलमिलाप तथा न्यायिक समिति

- स्थानीय न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई छिटो, छरितो र थप प्रभावकारी बनाउन मेलमिलाप र मध्यस्थकर्ता एवं पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आवश्यकताअनुसार क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै अन्तर स्थानीयतह अनुभव आदानप्रदान, अवलोकन भ्रमण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कानून अधिकृतको व्यवस्थापन गरी न्यायिक निरूपणलाई सरलीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- न्यायिक समिति र जिल्ला अदालत बीच नियमित अन्तरकृया र सिकाइ कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सबै वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी वडा स्तरमा नै मेलमिलाप गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

शान्ति सुरक्षा

- नगरबासीको जीउ ज्यान र सम्पत्तीको साथै सार्वजनिक सम्पत्तीको सुरक्षा र संरक्षणको लागि विभिन्न सुरक्षा निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय, सहकार्य एवं साभेदारी गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको चोरमारा, अरुणखोला र कोल्हुवामा रहेको प्रहरी चौकीलाई स्तरोन्नती गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- सुरक्षाको दृष्टिकोणले जोखिम सम्भावित क्षेत्रको पहिचान गरी प्रहरी चौकी स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।

राजश्व व्यवस्थापन

- मध्यविन्दु नगरपालिका राजश्व सुधार कार्ययोजना प्रतिवेदनको आधारमा थप कर आधार पहिचान गर्दै आन्तरिक आम्दानीमा बृद्धि गरिनेछ ।
- प्राकृतिक स्रोत र साधनको समुचित प्रयोग र व्यवस्थापन गरी राजश्व बृद्धि गरिनेछ ।
- राजश्व संकलन कार्यलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन मध्यविन्दु उद्योग वाणिज्य संघ, घरेलु तथा साना उद्योग महासंघ, बजार विकास समिति, आन्तरिक राजश्व कार्यालय, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय र अन्य सरोकारवाला संस्था तथा कार्यालयसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- राजश्व सम्बन्धि नीति तथा कानून निर्माण गर्दा नीजि व्यवसायी उद्यमी नागरिक समाज सहित सरोकारवालासँग छलफल गरिनेछ ।
- राजश्वको दायरा विस्तारका लागि सम्बन्धित कार्यालय तथा सरोकारवाला संस्थासँगको सहकार्यमा करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र विगत देखि सञ्चालनमा रहेका तर नगरपालिकामा दर्ता हुन बाँकी व्यवसायलाई पुष मसान्त भित्र नगरपालिकामा दर्ता हुन आएमा यस अगाडि दर्ता नभए वापत लाग्ने जरिवानालाई मिनाह गरी दर्ता गरिनेछ ।
- एकल महिला, अपाङ्गता, लोपोन्मुख, सिमान्तकृत समुदायका उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहित गर्दै व्यवसाय दर्ता शुल्कमा २५ प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नियमित रुपमा राजश्व भुक्तानी गर्ने करदाताहरू मध्ये उत्कृष्ट करदाताहरूलाई सम्मान गर्ने नीति लिईनेछ ।

- नगरपालिकाको राजश्व प्रशासनलाई चुस्त, सरल, प्रविधिमैत्री एवम् करदातामैत्री बनाई अधिकतम कर सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ । साथै विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (E-Payment) लाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सबै करदाताको विवरण डिजिटल प्रणालीमा आवद्ध गरी प्रत्येक करदातालाई एकिकृत कर पोर्टल (Integrated tax portal) अर्न्तगत व्यक्तिगत कर पहिचान नम्बर (Individual tax identity Number) प्रदान गरिनेछ ।
- विदेश अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीका लागि कागजातको आधारमा सम्पति मूल्यांकन गर्दा कर रकममा ५० प्रतिशत रकम छुट गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षी उद्यमीलाई प्रोत्साहन गर्न दर्ता तथा नवीकरण शुल्कमा सहूलियत प्रदान गरिने छ ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कार्यमा प्रत्यक्ष तथा परोक्षरूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, नगरस्थित क्रियाशिल राजनीतिक दलहरु, सम्पूर्ण नगरवासीहरु, कर्मचारीहरुलाई पुनः धन्यवाद दिन चाहान्छु । मध्यविन्दुको विकास र समृद्धिमा सहयोग उपलब्ध गराउने नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, सहयोगी संघ संस्था तथा निकायहरु, निजी क्षेत्र र सम्पूर्ण सरोकारवालाहरु प्रति म मध्यविन्दु नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि निरन्तर सहयोगको अपेक्षा व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ॥

जय मध्यविन्दु नगरवासी ।

जय मध्यविन्दु नगरपालिका ॥

भिमलाल अधिकारी

नगरप्रमुख, मध्यविन्दु नगरपालिका

२०७९ असार ८